

*M t dân t c dũng c m là m t dân t c dám nhìn th ng vào s th t
M t ng i dám nhìn th ng vào s th t là m t con ng i dũng c m*

Hà N i, ngày 15/02/2009

Nhân

đ c i bài vi t “Bí ý h n ch c a B t đ ng chính ki n Vi t Nam “ c a TG Lâm Y n đ c đ ang t i cách đây hai năm. Th y nh ng phân tích c a các đ n gi v các h n ch c a B t đ ng chính ki n Vi t Nam(BĐCKVN) sao mà đúng th . Tuy nh ng phân tích này đã đ c m x phân tích đã h n hai năm, nh ng nó v n còn nguyên giá tr . Vì cho đ n nay nhìn i PTDCVN v n th y không có s chuy n bi n đáng k đ kh c ph c nh ng y u đ m mà TG nêu lên.

Tuy bài vi t không phân chia ra nh ng h n ch m t cách rõ ràng nh tít đ u đ , nh ng tôi có th tóm l c b y h n ch đó nh sau:

- 1- Do đ u ki n đ a lý tr i dài trên m t kinh tuy n, lên các nhà bđckvn đã không có s t p trung đ c ùng nhau ph i h p ho t đ ng
- 2- Ph n l n các nhà BĐCKVN đ u đã cao tu i, tu i trung bình là trên 60
- 3- Các nhà BĐCKVN ch a đ c dân chúng coi là bi u t ng v đ o đ c và l ng tri dân t c, cũng nh coi tr ng vi c làm chính nghĩa c a h .
- 4- Các nhà BĐCKVN không có nhi u sáng ki n v n đ ng xã h i, do đó th ng đ ng l i nh ng bài vi t ph n kháng ch đ
- 5- Vi c ti p c n v i t t ng và lý lu n dân ch ph ng tây và th gi i còn m nh t, kém hi u bi t v khái ni m và giá tr dân ch đ n đ n các hành đ ng còn mang tính t p phát, l ch l c đa ph n là có tính b c xúc v i ché đ đ n đ n B t đ ng chính ki n ch không ph i là cu c v n đ ng xã h i h ng đ n n dân ch
- 6- H n ch th sáu là đa ph n các nhà BĐCKVN ho t đ ng chính tr có tính đ n chi u, ch quan tâm đ n tình hình chính tr mà không h ng đ n ho c ph i h p v i các ho t đ ng xã h i khác.
- 7- Các ho t đ ng c a h th ng t p trung vào vi c v ch ra sai l m và t i ác c a ch đ mà không có nh ng ho t đ ng nh m thay th ch đ .

Nh n xét v b y h n ch đã ch ra

Khi đ m l i nh ng h n ch mà TG Lâm Y n đã v ch ra ta th y t t c nh ng h n ch trên, ngo i tr đ m 1 do khách quan đ m l i v đ u ki n đ a lý, còn l i đ u do ch quan mà ra. Nh ng h n ch đó chính là câu h i đ các nhà BĐCKVN ph i tr l i và gi i đáp???

Khi mà t i đ m 2 ta th y tr c th c tr ng h n ch v tu i tác nh v y thì các v ti n b i ph i

lo để bạn vì c làm sao đào t o hay b i d o ng cho th h k c n nh n th c, t duy và b n lnh chính tr đ thay th l p cha ông. Nh ng ti c thay đ i u đó x y ra không nhi u, ngo i tr tr ng h p c a đ ng dân ch XXI, đã có ch tr ng k ho ch xây d ng l p thanh niên k c n là t ch c t p h p thanh niên dân ch c a Nguy n Ti n Trung.

H n ch th ba là h n ch l n nh t, đó là h đã không đ c dân chúng coi là bi u t ng v đ o đ c và l ng tri c a dân t c. Hình nh v nh ng nhà dân ch r t nh t nh oà, không gây đ c n t ng trong dân chúng, th m chí h còn b ng i dân xa lánh b t h p tác, t t nhiên ph n xa lánh là do ph n nhi u h s ch đ . Nh ng cũng có r t nhi u ng i h xa lánh vì h không hi u các ho t đ ng c a các nhà ĐCKVN có i cho ai, vì ai vv... Và đ i u đó cho đ n hôm nay v n không đ oc c i thi n th m chí còn có nguy c th t lùi, khi cái n n đ ch c c đoan h i ng i tràn vào i càng làm h xa lánh h n.

Đi m th t thì chúng ta th y quá rõ ràng v i cái hi n tr ng đ u tranh theo m t i m n do ai đó đã t o ra, v n c cái l p lu n m h cũ rích đã v ch ra: Là làm sao ph i nói cho ng i dân trong n c hi u đ c sai l m, t i ác c a CS đ h t o lên lòng c m thù ch đ và t đ ng lên l t đ ch đ đ c tài.

R i cái cách đ u tranh th đ ng, theo ki u t t n c theo m a, th y có s ki n gì x y ra thì làm rùm beng n ào n n, sau đó thì i im re. Y nh ki u “ch kêu theo m a v y”. Do v y h đã không có s sáng t o trong các ho t đ ng đ u tranh hay theo cách đấu tranh truy n th ng là v n đ ng t i đã đ lu n vào vi c kiên trì th c hi n thành công m c tiêu đã đ ra.

Đi m h n ch th năm là vi c t p c n và hi u v b n ch t dân ch th c t còn r t m h không ch v i các nhà ĐCKVN, các thành viên mà chính các nhà lãnh đ o c a các t ch c cũng đ u r t h n ch , đa ph n ch a hi u th nào là c c u dân ch , nguyên t c dân ch và các ho t đ ng có tính dân ch khác. Ngay nh đ nh nghĩa th nào là đ ng là tính đ ng h còn b h n ch . Chính vì ch a hi u dân ch cũng nh ch a có t duy chính tr m t cách đ y đ và sâu s c đã đ n đ n tình tr ng “Th y bói xem voi” hay đi trên xe ng a mà c ng mình đang đi máy bay. Đi trên ô tô mà ch ng hi u tính năng, công đ ng c a chi c ô tô, ch bi t nó ng i lên nó đ đi là đi thôi!!!

H n ch th sáu là đa ph n h ch t p trung vào vi c đ u tranh v lnh v c chính tr v i ch đ b t đ ng chính ki n v t t ng và lên án ch đ mà không bi t r ng vi c tham gia các công tác xã h i khác là v n đ r t quan tr ng. Vì chính tr nó liên quan m t thi t đ n nhi u lĩnh v c khác trong đ i s ng xã h i. Món ăn mà các nhà ĐCKVN bón cho ng i dân nghe ch ng nó không

hợp khu vực. Giá như họ biết rằng trong đời sống của người dân có những điều còn quan trọng hơn, cần thiết hơn, thực tế hơn là nghe họ tuyên truyền chính trị một cách khô khan. Nếu như họ biết kết hợp giữa sinh hoạt xã hội với việc vận động tuyên truyền chính trị, thì các vận động bóc lột của đời sống hàng ngày để lồng ghép để tài dân chủ sẽ hiệu quả hơn rất nhiều. Nôm na như kiểu bán bia kèm lồng rang thì hay biết mấy. Còn món lồng rang thì chắc dân chúng sẽ chán phê.

Họ phải có tư duy, vận động các vận động chính trị sao cho phù hợp với hoàn cảnh và điều kiện cho phép, phải tuân theo nguyên tắc linh hoạt, mềm dẻo mà chắc chắn quy định không làm được gì hết. Những vận động này xem ra còn là để tài xa tít tắp với các nhà ĐCKVN.

Hơn nữa cuối cùng để chúng ta là các nhà ĐCKVN chỉ tập trung vào việc chỉ trích tố cáo các sai lầm và tội ác của chế độ mà không như câu nói nổi tiếng của một triết gia phương Tây “Muốn thay đổi một chế độ thì hãy nuôi dưỡng một ác quỷ”

Những vận động này của các nhà ĐCKVN cũng không thêm quan tâm, thậm chí có người còn công khai mong muốn chế độ sẽ sụp đổ và những sai lầm, chế độ không mong muốn thay đổi chế độ. Đây là sự ngu ngốc ngu ngốc mong muốn thay đổi bản chất của con người cũng như của chế độ là điều không tưởng. Vì vậy TG Lâm Yên đã sáng suốt cum tụ ĐCK là rất chính xác.

Kết luận và bổ xung

Cho đến hôm nay khi bài viết của TG Lâm Yên đã phổ biến hơn hai năm nhưng hình như nó không có tác động thậm chí đến các nhà ĐCKVN, các tổ chức chính trị VN hiện nay. Nó cũng cùng số phận có tính chất để tham khảo, góp vui với các tác phẩm có giá trị khác như những bài viết của cán bộ kiều vụ VN Tâm Bào, đã chỉ ra rất nhiều điều bất lợi cho PTDCVN.

Thật đáng tiếc khi đi tìm lỗi như những hạn chế của các nhà ĐCKVN sau hơn hai năm TG đã đúc kết, để thấy được cái nhúng nhính đến những hạn chế của các nhà ĐCKVN là hoạt động theo cảm tính và quá chủ quan, bỏ qua thực tế. Không rút ra được bất kỳ điều gì của bài học ngày hôm qua.

Qua đây, tôi xin cũng có một vài nhận xét bổ xung mà TG Lâm Yên chưa chỉ ra nhằm làm sáng tỏ vận động và những hạn chế, những điểm của người VN nói chung và các nhà ĐCKVN nói riêng.

Nếu chúng ta ra khiếm khuyết thì rất nhiều. Nhưng tôi chỉ xin nêu lên hai nhược điểm lớn nhất mà chúng ta thường mắc phải. Đó là căn bệnh hình thức hay bệnh lười tư duy, sáng tạo. Ngay ở Việt chúng ta thường xem xét sự vật một cách rất hời hợt, hay nói một cách khác chỉ giới tìm tòi bề mặt ngớ ngẩn khác theo cảm tính để thỏa mãn tính hiếu kỳ vô bổ, theo sở thích cá nhân mà ta thường gọi là “Kể mẩu chuyện làm quà”.

Còn để đi tìm nguyên nhân cho sự kiện đó chỉ là thành hay thất bại vì lợi ích chung hay thông qua hay chỉ làm một cách chi li.

Khi ta làm một công việc gì chỉ là thành chỉ là thất bại thì thường ta đặt ra câu hỏi tại sao ??? Vì sao ?? Do đâu lại như vậy v.v.. để mà phân tích kỹ lưỡng thì uớ ớ. Phải “bắt đầu từ cái cớ” vì nế đó nên, để tìm xem nguyên nhân chỉ nó do đâu mà chỉ là thành công. Nhưng đi uớ đó n nay vì n chỉ là nhìn nhàn và khếch phếch, để rồi vì n cớ sớ n cái vật xe để trườ c đó để đi.

Họ quên một mặt để u quan trọng là họ đang đi “làm cách mạng” Có nghĩa là thay cái cũ bằng cái mới, thay cái tư duy cũ bằng tư duy năng động sáng tạo hơn. Trong khi họ đòi CS phải thay đổi, phá dân chủ nhưng họ lại không chịu thay đổi và cũng hành động cũng rất phi dân chủ.

Một nhược điểm quan trọng khác đó là về khả năng phân biệt đâu là chính, tà, ngay, gian v.v.. ngay nào có khả năng, năng lực ra sao rất ít số lượng đúng đắn. Họ thường a dua chệch theo số đông, chỉ để tôn vinh những kẻ háo danh chuồng chó cẩu bệch cẩu p v.v..

Bệnh háo danh cũng là một nhược điểm khó chữa chỉ là ngay ở Việt. Chỉ cần một nhóm năm, bảy người để lập ra một tổ chức này rồi để a nhau lên làm chủ tịch nay thì ng trọng n. Thường thì chỉ có vài hình thức bán bớt quá chế để dăm chục người tham gia, số không thì hiên đúng năng lực chỉ là ngay ở lãnh đạo để kêu gọi cộng đồng. Nhưng về lãnh đạo này thì họ tự huyễn hoặc mình là lãnh đạo của số đông quần chúng, đứng trên chín tầng mây để lãnh đạo và cũng rất ích kỷ không muốn có kẻ khác chen vào để chia quyền lãnh đạo.

Họ chỉ là thoát ra khỏi cái chế TÔI tự mình thông minh nhỏ bé. Tự thông minh chỉ là họ chỉ xác định được rằng công cuộc dân chủ hoá đặt ra nhiệm vụ và nghĩa vụ của mỗi người ở Việt Nam. Việc đơn giản là trách nhiệm báo động cho người khác. Cộng đồng với trọng trách càng cao, trách nhiệm càng nặng nề, chỉ không phải một thời gian ngắn để cớ ân sủng. Nếu họ không nhận thức được điều này

này chĩ ng tĩ hĩ có đĩ ng cĩ cá nhĩn, hĩ chĩ là nhĩ ng kĩ cĩ hĩ i.

Mĩ t đĩ u quan trĩ ng nĩa là các nhĩ BĐCKVN phĩ i dĩm nhĩn thĩ ng vĩo sĩ thĩ t vĩ:

Nĩ u cĩ khĩ khĩ che giĩ u, huyĩn hoĩ c, tĩ ru ngĩ mĩnh thì dĩn tĩ c đĩ, con ngĩĩ i đĩ là kĩ hĩn nhĩt và sĩ tĩ làm suy yĩ u mĩnh đĩ mà thĩ!

Bí ý hân chĩa lĩn cĩa bĩ t đĩ ng chính kĩn Viĩ t Nam
Lĩm Yĩn

LTS.- Bĩ dĩĩ đĩy cho thĩ y mĩ t cĩch nhĩn khĩc vĩ tĩnh trĩ ng bĩ t đĩ ng chính kĩn tĩ Viĩ t Nam, sau khi lĩnh sĩ quĩn Hoa Kĩ mĩ cuĩ c tĩp tĩn mà hĩn đĩn cĩ mĩ t vĩi khuĩn mĩ t cĩa các nhĩn vĩ t bĩ t đĩ ng chính kĩn hĩn nĩy tĩ Viĩ t Nam. Nĩ i dũng bĩi cĩ thĩ cĩ nhĩ ng tĩ ngĩ hay ý nghĩĩa khiĩn mĩ t sĩ đĩ c giĩ cĩ thĩ khĩ chĩ u. Nhĩ ng vĩ tĩn trĩ ng nguyĩn vĩn, chũng tĩi khĩng sĩa chĩa đĩ tĩn trĩ ng tĩnh thĩn nguyĩn bĩn:

Giĩ a nhĩ ng ngĩy giĩ a hĩ nóng bĩ ng nĩy, trĩng khi mĩ t sĩ “nhĩ bĩ t đĩ ng chính kĩn” (hay cĩn đĩĩ c giĩ là các nhĩ dĩn chĩ) đĩng hĩĩ ng giĩy phĩt vĩnh dĩnh và tĩ do gĩo kĩ t ít iĩ tĩ bĩa tĩĩ c chiĩu đĩĩ do Lĩnh Sĩ Quĩn Hoa Kĩ tĩ chĩ c nhĩn ngĩy Quĩ c khĩnh Hoa Kĩ [2] thì hĩi nhĩn vĩ t nĩ i tĩĩ ng trĩng giĩ i vĩn nghĩ sĩ là Đĩ Mĩnh Tuĩn và Trĩn Mĩnh Hĩo lĩi đĩng kĩ ch chiĩn trĩn mĩ ng Talawas và cĩng khĩi phĩ phĩĩ ng ĩn chĩ đĩ và bĩy tĩ quan đĩĩ m ly khĩi chĩnh thĩ ng cĩa mĩnh. Trĩng khi đĩ, “con hũm xĩm đĩĩ ng 4” mĩ t thĩ i, tĩĩ ng Đĩ ng Vĩn Viĩ t lĩi chĩn đĩi RFA đĩ phĩn nĩn rĩĩ ng vĩĩ c hĩ thĩ ng tĩĩ p tĩĩ c bĩm vĩĩ lĩy nhĩ ng quan đĩĩ m lĩ c hĩ u nhĩ đĩ c quyĩn lĩnh đĩ o [cĩa Đĩ ng Cĩ ng sĩn] đĩng gĩy cĩn trĩ sĩ phĩt trĩĩn cĩa xĩ hĩ i [3]. Cĩch đĩy khĩng lĩu, nghĩ sĩ nhĩn dĩn Trĩn Vĩn Thuĩ [4] cĩn chĩn VietnamNet- mĩ t đĩĩn đĩn chĩnh thĩ ng cĩa chĩ đĩ - đĩ thĩ ng thĩ ng chĩ trĩch rĩĩ ng hĩ thĩ ng chĩnh trĩ hĩn tĩi khĩng hĩ cĩ dĩn chĩ.

Nhĩ ng đĩĩn bĩĩn nhĩ thĩ cho chũng tĩ mĩ t khĩ khĩ dĩn chĩ sĩĩ nĩi và khiĩn chũng tĩ cĩ cĩ m tĩĩ ng lĩĩ c quan rĩĩ ng phĩng trĩo bĩ t đĩ ng chính kĩn cĩa Viĩ t Nam hĩn đĩng cĩ đĩ u hĩĩ u lĩn mĩnh và cĩc trĩ thĩ c/vĩn nghĩ sĩ cĩĩng cĩc cĩ u chĩĩn bĩĩng ngĩy cĩĩng sĩn sĩĩng lĩĩn tĩĩng ly khĩi chĩnh thĩ ng. Cĩ thĩ c sĩ là phĩng trĩo dĩn chĩ đĩng tĩĩn nhĩ ng bĩĩĩ c đĩi rĩĩ t đĩĩng lĩĩ c quan khĩng? Bĩi nghĩĩn cĩ u nĩy mĩĩn đĩĩ a rĩ mĩ t cĩch nhĩn khĩc vĩ bĩ t đĩ ng chính kĩn Viĩ t Nam và tĩĩ p trĩng phĩn tĩch sĩ hĩĩnh thĩnh cĩa khĩng gĩĩn cĩĩng phĩ chĩnh thĩ ng cĩĩng nhĩ vĩĩ trĩ tĩĩ m

tàng c a nó trong vi c đem l i s chuy n bi n v ch t cho “phong trào” b t đ ng chính ki n.

B t đ ng chính ki n Vi t Nam.

Năm năm tr c, trong m t nghi n c u hi m hoi v phong trào b t đ ng chính ki n Vi t Nam, Zachary Abuza nh n xét r ng b t đ ng chính ki n Vi t Nam còn non tr , y u t, không đ c gi i trí th c ng h và b chia r do ngu n g c đa đ ng và ph c t p c a nh ng ng i tham gia phong trào này. Khi nói v hi n tr ng và thi u sót c a phong trào, ông vi t:

“...có ít trí th c dám thò c ra thách th c l i nhà n c vì nhà n c ki m soát công ăn vi c làm c a h . Đây là m t khó khăn th c s n u [phong trào b t đ ng chính ki n] mu n đ t đ c c s ng h r ng rãi h n t gi i tinh hoa nh m kêu g i nhà n c thay đ i các chính sách hi n hành c a h . Nh ông Tiêu Dao B o C , m t nhà b t đ ng chính ki n t ng than th : “Trong cu c đ u tranh cho dân ch ngày hôm nay, trí th c đáng l ra ph i n m ng n c đ u. Nh ng li u có ph i th không? Hay là ng c l i? Ph i chăng sâu th m bên trong, trí th c ghét s dân ch , vì dân ch có th đ a đ n vi c h b m t các đ c quy n đ c l i v n đ c coi là c a riêng h qua bao đ i.” Ông đã đ a ra m t nh n đ nh quan tr ng. Lý do gì khi n các nhà b t đ ng chính ki n không huy đ ng đ c nhi u ng i đi theo mình? Lý do n m s thi u sót c a phong trào: H g p khó khăn th c s khi làm vi c cùng v i nhau. Đi u này đ hi u thôi n u chúng ta bi t t t c các ngu n g c b t đ ng xu t phát t đ u. Các nhà b t đ ng chính ki n bao g m nh ng đ ng viên c ng s n k c u, nh ng ng i ng h ch đ Sài Gòn cũ, các tu sĩ Ph t giáo và các trí th c ch mu n quy n t do bày t ý ki n. H th ng không tin t ng nhau, và do b chia r , Hà n i có th cô l p và ki m soát h .” [5]

Abuza đã đúng khi nh n đ nh r ng thành ph n b t đ ng chính ki n c a Vi t Nam r t đa đ ng và chính vì th , h h u nh không tìm đ c c ti ng nói chung. Ngoài ngu n g c đa đ ng và s l ng ít i mà Abuza đã đ c p (ít nh t 54 ng i theo Ân xá Qu c t và kho ng 200 ng i theo B Ngo i giao M [6]), b t đ ng chính ki n Vi t Nam tính đ n th i đi m hi n t i còn có hàng lo t nh ng b t l i khác: Th nh t, h s ng r i rác trên nhi u đ a ph ng kh p c n c, t Hà N i, H i Phòng t i Đà L t, Sài Gòn. Hà N i và Sài Gòn là 2 thành ph t p trung các nhà b t đ ng chính ki n đông đ o nh t. Tuy nhiên, trong s nh ng ng i có tên tu i đ c bi t đ n r ng rãi, thì ngay c hai thành ph này, con s cũng ch đ m trên đ u ngón tay.

Th hai, nghi n c u c a Abuza cho th y ph n l n trong s các nhà b t đ ng chính ki n là nh ng ng i cao tu i. Trong s 25 nhà b t đ ng chính ki n n i ti ng nh t mà Abuza kh o sát năm 2000, đ tu i trung bình c a h là 62 [7]. G n đây có xu t hi n m t s nh n v t tr tu i

hèn, nhànng sà này nhanh chóng bèn tù vớ nhànng mèn án nhànng nèn. Có ngà i sau khi ra tù đã không tí p tíc lên tí ng nèn a (ví d trèn ng hèn p cựa Lê Chí Quang).

Vớ tí cách là mèn nhà quan sát nèn c ngoài, nhànng nhànng xét cựa Abuza đã là nhànng đóng góp tiên phong, rèn hèn ích cho mèn hèn ng nghiên cựa xã hèn còn đang bèn ngà Viẹt Nam. Tuy nhiên, chúng tôi cho rèn nhànng hèn chèn sâu sèn khi n cho các nhà bút đeng chính kiến không thèn “huy đeng đèn c nhèn u ngà i đi theo mình” không chèn bao gèn m sèn lèn ng ít i và sèn đa đeng vèn nguèn gèn nhèn Abuza chèn ra [8]. Trong phèn đèn cựa tí u luèn n này, chúng tôi xin bèn sung thêm nhànng hèn chèn khác vớ bút đeng chính kiến Viẹt Nam.

Mèn đim dèn nhànng thèn y là các nhà bút đeng chính kiến Viẹt Nam chèn a bao gèn đèn c dân chúng coi là các bièn u tèn ng cho đèn o đèn c và lèn ng tri dân tèn c. Dĩ nhiên hèn cũng có mèn sèn c m tình viên tèn các tèn ng lèn p xã hèn i, nhànng hào quang cựa hèn không vèn t ra ngoài nhànng vòng gia đình và bè bèn và nhànng ngà i đã bièn t vèn hèn khá rõ. Mèn phèn lèn nhànng ngà i ít bièn t vèn các nhà bút đeng chính kiến này khi nghe nói đèn các hành đeng/quan đim cựa hèn thì hoèn c cho hèn là nhànng ngà i gần đèn bút đèn c chí, hoèn c ít nhèn u nghi kèn vèn đeng c cựa các nhà bút đeng chính kiến khi hèn chèn cho mình con đèn ng đèn i lèn p trèn c đim n vớ hèn thèn ng. Vì thèn, mèn c đèn nào đó, hèn bèn cèn lèn p khèn i xã hèn i và không đèn c các thành phèn n xã hèn i khác nhèn sinh viên, trí thèn c, công nhân và nông dân lèn ng hèn.

Đim bèn t lèn thèn t là hèn không có hoèn c có rèn ít sáng kiến vèn đeng xã hèn i, và do đó thèn ng chèn khèn ng đèn nh lèn p trèn ng bèn t đeng bèn ng mèn t sèn bài viẹt và đeng lèn i đó. Thèn c ra, đim u này cũng đèn hièn u nèn chúng ta đã nhèn n ra các đim yèn u trèn c nhèn không có tí ng nói chung, sèn g tèn n mát khèn p nèn i, tuèn i cao và bèn quèn n chèn chèn t chèn. Sáng kiến vèn đeng xã hèn i cèn có môi trèn ng màu mèn đèn hình thành, và mèn t trong nhànng đim u kiến tiên quyèn t là cèn có môi trèn ng đèn thèn o luèn n/trao đim i và cèn xét. Vớ c đeng ra xin lèn p hèn i “Nhân dân Viẹt Nam lèn ng hèn Đeng và Nhà nèn c Chèn ng Tham nhữn” cựa hai ông Trèn Khuê và Phèn m Quèn Dèn ng [9] có thèn coi là mèn t trong nhànng sáng kiến ít i xuèn t hièn n trong đim u kiến n tèn ng đim i thuèn n lèn i cựa nhànng năm 2001-2002, khi Đeng cèn g sèn còn đang bèn i rèn i vớ nhànng chèn trích gay gèn t vèn vèn đèn biên gèn i và cèn cựa quyèn n lèn c trong bèn máy còn đang trong giai đim n cèn g cèn sau Đim i hèn i IX. Tuy nhiên, ngay cèn trong trèn ng hèn p cựa sáng kiến này thì sèn ngà i ký đim n quanh quèn n vèn là các nhà bút đeng chính kiến đã có tên tuèn i chèn không hèn có sèn tham gia tèn bên ngoài. Sèn cèn lèn p cựa các nhà bút đeng chính kiến (đim yèn u thèn 3 nêu trên) đèn c thèn hièn n khá rõ ràng trong ví dèn này.

Thèn năm là hèn không đèn c tí p cèn n hoèn c không chèn đeng tìm cách tí p cèn n vớ các lý thuyèn t vèn chuyèn đim i dân chèn, vớ thèn c tí n sinh đeng và các kinh nghièm đim u tranh cựa các phong trào dân chèn/nhàn quyèn n khèn p nèn i trên thèn gèn i. Thèn t đáng ngèn c nhiên là cho đim n thèn i đim n này, đim i bèn phèn n gèn i trí thèn c, bao gèn m cèn trí thèn c bút đeng chính kiến chèn a bièn t gèn vèn các khái nièm vèn n

đã trở thành phổ biến trong các xã hội hiện đại như “xã hội dân sự” (civil society) [10], “quyền lực của những người không có quyền lực” [11] (power of the powerless), các lý thuyết về đấu tranh bất bạo động [12] (nonviolence) ; những thành công vĩ đại, những cống hiến mới mẻ, nguỵen cớ mới mẻ và các bài học kinh nghiệm phong phú của các phong trào đấu tranh dân chủ trên thế giới [13]. Ngay cả Trần Minh Hương, người đã lên án gay gắt những chủ trương chủ nghĩa hành [14] cũng suy nghĩ đến một cách để gìn giữ và nâng đỡ rằng “xã hội dân sự = xã hội dân làm chủ mới”. Hay như Đỗ Minh Tuấn, trong một bài báo dài hàng nghìn từ quát lợp trình bày lý khai chính thức của mình [15] (cái mà ông gọi là “rửa tay gác kiếm”) cũng không rõ ràng hẳn. Ông liệt kê những thành tựu cá nhân, kho tàng từ do cá nhân hoặc khả năng gây nên những lên họ thế giới của cá nhân với từ cách là một người nằm trong họ thế giới hoặc góp bó với họ thế giới, số đông các quan hệ cá nhân và họ thế giới vào các mục tiêu cá nhân với khái niệm quy định lực của con người trong xã hội dân sự theo nghĩa thực của nó [16].

Việc thiêu các lý thuyết và các bài học kinh nghiệm của các phong trào dân chủ của thế giới cũng một phần giới thích hiện tượng thiêu sáng kiến và đấu tranh xã hội của các nhà bất động chính kiến Việt Nam. Nó cũng là một trong những lý do giới thích vì sao không có nhiều nhân vật trong giới tinh hoa thế giới hoặc tham gia vào nhóm bất động chính kiến. Không được trang bị thông tin và lý thuyết cần thiết, không những người đã “thực tiễn” cũng cảm thấy bất lực và buông xuôi, không dám quan hệ với những người bất động chính kiến thành danh, chủ động nói là có ý định trở thành một trong số họ.

Những vĩ đình công/biến tình quy mô lớn đang diễn ra thế giới xuyên biên giới báo thanh niên gọi đây là “nghịch lý đình công”, rõ ràng nó là một hiện tượng “lòng” với chủ đề và nội dung không đồng minh đối diện cho quyền lợi của người lao động. Tuy thế, người ta chưa hẳn thấy vai trò của các nhà bất động chính kiến (đặc biệt) trong những số kiến như thế này. Trên nóc chiếc xe hơi kia và thiêu hình ảnh một nhà đi bộ có tài mình biến.

Một bất lực khác của bất động chính kiến Việt Nam là quan tâm đến chi tiêu. Tuy nhiên đa số các nhà bất động chính kiến tập trung vào phê phán chính trị trực diện với họ thế giới thế giới. Ngoài hai ngoại lệ hiếm hoi là hai cuộc đấu tranh chống tham nhũng và chống các hiệp ước và chủ quyền lãnh thổ được cho là bất bình đẳng [17], họ chủ yếu tập trung vào đòi hỏi từ do báo chí, từ do bày tỏ chính kiến, đòi dân chủ pháp trị. Họ không quan tâm đến các biến hiện sinh động của sinh hoạt dân chủ trong đời sống, và vì thế, không họ thế giới vào đấu tranh nhằm hình thành hoặc mở rộng các biến hiện sinh động thế giới. Từ do báo chí hoặc từ do ngôn luận là cái xa lạ với những người lao động Việt Nam bình thường, và ít khi dành thời gian để báo và không quan tâm đến chính trị. Với những người nông dân một phần từ do nhà nước thu hồi để xây các khu công nghiệp, thế giới mới và giới trí, nhu cầu này có vẻ hiện thực hơn. Những tiếc thay, ngoài ngoại lệ hiếm hoi là Nguyễn Khúc Toàn, một nhà bất động chính kiến đang ngồi tù [18] - người đã đứng ra giúp nông dân tố cáo kẻ oan với chính phủ, hoặc Phụng Nam, một nhà bất động chính kiến mới xuất hiện, gần đây đã chấp nhận với những người dân quần Bình Thuận, Sài Gòn ra Hà

Nếu khi nào kiển [19], thì chúng có ai nào đeng ra giúp dân chúng mình biển các nhu cầu của họ và lên tiếng cho các đòi hỏi của họ.

Nếu như ng bài báo dài đeng đc trên ttp chí chúng sẳn không hợp đn đc qun chúng, thì như ng bài phê phán nghiêm khc ch nghĩa Mác của các nhà bút đeng chính kiến đng trên các trang mạng cũng xa lạ như thế. Cái chính tr mà dân chúng quan tâm là cái chính tr biu hiển c th trong cu c sng sinh hoạt hàng ngày ch không phải cái đúng sai của m t h c thuyết mà h chng bao giờ quan tâm đn. Vì thế, kh u hi u đ i m i chính tr mà như ng nhà bút đeng chính kiến này đ ra ra v a b chính quy n h n h c, v a b qu n chúng th . Chúng thi u cái sinh khí xã h i và tr nên khô cng không khác gì như ng giáo đ u của h thng. Nếu kh u hi u mà h thng đ ra ra là giáo đ u thì các kh u hi u mà các nhà bút đeng chính kiến đ ra ra cũng không kém giáo đ u h n, vì chúng không đc chi ti t hoá bng như ng di n bi n hi n th c của cu c sng.

Th b y, h là như ng ng i phê phán h thng, như ng không phải là như ng ng i thách thức h thng bng m t mô hình khác đc minh bi n k l ng. (có lẽ Abuza cũng ít nhi u ám ch đ u này khi ông g i h là các nhà đ i l p trung thành (loyal opposition)). Các nhà bút đeng chính kiến Việt Nam nhi u khi cũng nói đn m t th ch dân ch pháp tr thay th cho th ch cng s n, như ng đã không có m t n l c c th nào h ng t i vi c nghiên cu n dân ch ph ng tây và cu trúc nên các mô hình dân ch cho m t xã h i ph ng Đông ch m phát tri n và có nhi u đi m đc thù nh Việt Nam. Đi u này không phải là khó hi u, vì các tài li u nghiên cu v dân ch ph ng Tây bng tiếng Việt h u nh không t n t i Việt Nam sau năm 1975. Kh năng ttp c n vào kho kiến th c chính tr của th gi i t trong n c tr nên c c h n ch và đòi hỏi v n tiếng Anh t t- là cái mà tuy t đ i đa s các nhà bút đeng chính kiến cao tu i không có đc. Có lẽ Phạm Hồng Sơn là ng i đ u tiên trong s các nhà bút đeng chính kiến tr h n của Việt Nam đã nhìn ra t m quan trng của vi c nghiên cu mô hình thay th này và ông đã th c hi n vi c đ ch ttp tài li u “th nào là dân ch”. Có lẽ vì đng cng s n cũng nhìn th u m i nguy hi m tiềm tàng của vi c hi n h u m t mô hình thay th, h đã tng giam ông v i m c án hà kh c [20].

Đi u gì khi n bút đeng chính kiến Việt Nam mang trong mình như ng h n ch như thế? Và làm thế nào đ b t đeng chính kiến th c s là m t phong trào v i di n m o m i và s c m nh m i khác h n v i giá tr tng trng của bút đeng chính kiến hi n nay? Chúng tôi s c gng gi i quy t như ng câu hỏi này bng vi c phân tích ngu n g c của các nhà ly khai, và vi c thi u vng m t không gian công phi chính thng, trong các ph n sau.

Duy Tân Tr